

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeminentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXVIII. Bononien. denegatæ Iustitia. Ad intelligentiam Sac. Conc. Trident. sess. 24. de refor. cap. 20. causæ omnes, in quibus casibus locum habeat, Et an & quando intret appellatio ex capite ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

BONONIEN,
DENEGATÆ JUSTITIÆ
P R O
LUDOVICO DE CALVIS.
C U M
EJUS FRATRIBUS.

Causa disputata in Signatura justitiæ, & resoluta contra Ludovicum.

Ad intelligentiam Sac. Conc. Trident. Sess. 24. de refor. cap. 20. causa omnes in quibus casibus locum habeat, Et an & quando intret appellatio ex capite denegatæ justitiæ seu ob negligentiam in expeditione causæ.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 De capit. causæ omnes Sac. Concil. Trid. ut procedat in prima instantia.
- 3 Ordinariorum appellatione qui veniant, an Prælati inferiores.
- 4 Dicitur cap. causæ omnes non convenit iudiciis & magistratibus secularibus.
- 5 De jure civili perit instantia.
- 6 Secus autem de jure Canonico, de quo est perpetua.
- 7 Ex hac differentiâ resultat, quod de jure Canonico magis quàm de civili datur appellatio à denegatâ justitiâ.
- 8 De stylo Signaturæ non admittendi appellationem seu avocationem causæ ex sola negligentia in non expediendo.
- 9 De appellatione à denegata justitiâ quando intret.
- 10 De stylo circa præfixionem termini quando procedat.
- 11 De rationibus, quibus innixum est Conciliare decretum in cap. causæ omnes, & quos casus percutiat.

DISC. LXVIII.

Ateris fratribus de Calvis de facto spoliatis Ludovicum possessione ac libera administratione suæ portionis bonorum communium parentum, iudiciū ipse instituit familia exercenda coram Auditore generali Bononiæ, à quo prolata sententiâ, & commissa causa per Legatum seu Vicelegatum cuiusdam alteri iudici, cum hic ex parte dicti Ludovici pluries requisitus negligeret causæ expeditionem, quod implicite importabat ejus succumbentiam, & colligantium victoriam, Hinc proinde, factis juxta consuetam praxim, tribus requisitionibus pro expeditione causæ jam instructæ, cum appellatione in omnibus à denegata justitiâ, ex isto capite appellationem interposuit ad A. C. coram quo cum sollicitatione cum inhibitione causam introduxit, sed recurrentibus colligantibus ad Signaturam justitiæ

rescribi obtinuerunt de remissione causæ ad dictum iudicem de partibus, prævia moderatione inhibitionis, Et reposita causa de mense Novembris 1667. perstitum fuit in decisio, non obstantibus infra deductis, quod aliquam mihi inferebat admirationem, dum non edente isto Tribunali: decisiones, incertum est cum quo fundamento processum sit, & quomodo infra scripta motiva neglecta fuerint, nisi aliquod motivum prudentiale innixum extrajudicialibus informationibus forsitan habitis circa personarum qualitatem ad id impelleret, cum pro colligantibus juxta hujus Tribunalis frequentiore stylo non adesset scribens in jure, undè propterea non visis difficultatibus, non omninò maturum iudicium desuper efformari potuit.

Scribens autem in secunda propositione contra jam captam resolutionem, quæ per causæ patronum supponebatur fundata in decreto Sac. Concilii Trident. Sess. 24. de reformat. cap. 20. prohibente appellationes seu avocationes causatum à locorum Ordinariis ex capite negligentia seu non expeditionis in tempore, distinguebam causam in duas inspectiones, unam inspectis terminis dicti decreti Conciliaris, alteram verò præcinderedo à Concilio, in terminis juris communis.

Quoad primam, etiam cum aliquo sensu veritatis, dicebam dictam conciliarem dispositionem nullatenus intrate, manifestumque æquivocum videri cum ejus terminis in præsentia causa procedere, Tum quia ubi etiam ageretur de causis Ecclesiasticis & fori spiritualis, de quo propriè Concilium loquitur ut infra, adhuc non essemus in ejus casu, dum loquitur de non avocandis causis à locorum Ordinariis in prima instantia, in qua ab eis cognosci & terminari debent, undè propterea cum ageretur de iudicio appellationis, & secundæ instantiæ, remanebat casus omissus à Concilio, regulandus proinde juxta terminos juris communis.

Tum clarius, quia Concilium ad litteram loquitur de causis ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, ne à locorum Ordinariis tollantur, undè propterea dupliciter illud in præsentia non intrabat, Primò quia hæc erat causa merè laicalis inter laicos coram Auditore generali, & successivè coram alio iudice deputato per Legatum agitata tanquam in Tribunalibus laicalibus, Et secundo quia in jure, ordinariorum appellatione veniunt solum Episcopi, & Archiepiscopi, ac etiam Prælati omnimodam ordinariam quasi Episcopalem jurisdictionem habentes in loco Nullius cum territorio separato, juxta ea quæ hoc eod. titulo frequenter habentur, ita ut sub quæstione sit, an illi inferiores Prælati, qui quamdam jurisdictionem intrà dioccesim sub Episcopo habent juxta distinctionem de qua supra in Toletana disc. 1. & in aliis, veniant sub hoc decreto, ut liquet ex collectis per Barbof. de Episcopo alleg. 81. numer. 7. cum seqq. & in collectan. ad Concil. eod. cap. 20. num. 6. cum seqq.

Legatus autem, V. Legatus, eorumque Auditores, aliique iudices & officiales gerere dicuntur partes Principis ac respectivè Magistratuum sæcularium, tanquam officiales Papæ qui consideratur tanquam Rex seu Princeps sæcularis contradistinctus à Supremo Episcopo & moderatore Ecclenæ, juxta illam personarum distinctionem in Papa concurrentem, de qua ex text. in cap. cum inter de Elect. cum concordant. habetur pluries hoc eod. tit. & in altero de præminentis latris frequenter, undè propterea rectè advertit Marchesani de commiss. par. 1. num. 137. fol.

263. hunc esse errorem causidicorum Curiae, regulandi causas Status Ecclesiastici pendentes coram Gubernatoribus vel Legatorum officialibus cum ista Conciliari dispositione, verè non intrante in causis fori laicalis, ita etiam docente communi observantia omnium regionum & Principatum, in quibus absque dubio Concilium est receptum, & in viridi observantia, quoniam fabulae species reputaretur in hac materia competentiae seu declinationis fori, aut appellationis velle procedere cum terminis dicti decreti in tribunalibus laicalibus.

Quare dicebam punctum causae totum consistere in altera inspectione, juxta terminos scilicet juris communis. Circa quam, ad tollenda æquivoca, advertendum esse dicebam ad distinctionem inter jus civile & jus Canonicum, cum diversa sit traditio civilistarum ab illa Canonistarum.

De jure siquidem civili datur peremptio instantiae, quoties causa intra certum terminum expedita non est juxta dispositionem *tex. in l. properandum Cod. de judiciis*, unde in aliis Principatibus, extra Curiam Romanam & Statum Ecclesiasticum, est in usu remedium insufflationis spiritus per Principem concedendae, ut liquet ex deductis per *Capic. & adden. decis. xi. plene Rotæ super pragmat. in rubr. & pragmat. i. de instant. caus. non restauran.* Idem non mitum si apud civilistas non de facili datur appellatio vel recursus ad verius judicis negligentiam, neque practicatur hæc species appellationis à denegata justitia, cum ipsa natura operetur dictum effectum, pro quo evitando partes invigilant super expeditione.

De jure autem Canonico instantia nunquam perit, sed est perpetua, ut quicquid doctè & ingeniosè in contrarium probare conetur *Covarr. in cap. quamvis pactis de pactis in 6. par. 2. num. 4.* est magis communiter receptum apud Canonistas, & receptissimum ac hodiè absolutum in Rota & Curia Romana, ubi propterea termini peremptionis instantiae, vel insufflationis spiritus, qui in aliorum Principatum Tribunalibus frequentes habentur, in Curia sunt omninò ignoti ex deductis per *Vestr. & adden. in præxi lib. 3. cap. 5. Lancelotti de attentat. par. 2. cap. 4. in præfat. numer. 324. Rois decis. 294. & passim.* Solumque occasione regulæ detriennali, sive alterius regulæ de subrogandis, vel ad alios similes effectus, intrare solent termini extinctionis litis per ejus desertionem, quæ juxta hodiè receptissimam propositionem, de qua *sub tit. de Beneficiis & alibi*, neque inducitur per longissimum silentium 30. annorum, nisi etiam bonum jus vel ejus vehementissimus fumus concurrat ut *dec. 341. numer. 18. par. 10. rec. Rois dicta dec. 294. dec. 255. numer. 8. & seqq. par. 11. rec. & sequius.*

Hinc proinde cum de facili dari possit casus judicis colludentis cum reo & possessore, cui ex silentio & non expeditione causae, victoriæ effectus resultet, inducitur est apud Canonistas, seu in illis Tribunalibus, in quibus instantia non pereunte cum juris Canonici dispositione proceditur, dictum remedium appellationis à denegata justitia.

Circa quod, ad æquivoca tollenda, observabam reflectendum esse ad distinctionem dictarum diversarum questionum, quarum una est, an ob solam negligentiam non expediendi causam intra biennium, absque eo quod specialiter Judex requiratur, vel constituitur in mora, privetur cognitione, ita ut licitum sit vel per viam appellationis, vel per viam quærelæ aut recursus adire superiorem, & isto casu intrat regula negativà magis communiter recepta & rectè,

applicabilis est stylus Signaturæ, de quo apud *Marchesani. dicta par. 1. fol. 263. numer. 135. & seqq. Scacc. de appell. quest. 17. num. 55.* cum quo stylo forsàn, ad aliam distinctionem non reflectendo, processum fuit in ista causa; Quinimò strictè & propriè stylus prædictus percutit terminos Concilii Tridentini, & causas de quibus illud loquitur, ut se declarat *Marchesani. ubi supra num. 137.* Et nihilominus ubi etiam admittendum esset illum indefinire procedere, non versabamur in ista questione, sed in altera, quæ est, ubi Judex fuit expressè interpellatus per trinam requisitionem diversis temporibus cum congruo spatio factam, & cum appellatione à denegata justitia, ita ut constitutus dici valeat in mora.

Et tunc non intrat distinctio annorum vel biennii, minusque locum habet dispositio Concilii Tridentini, sed omninò verius videtur locum esse appellationi à denegata justitia, non ex sola ratione negligentiae seu lapsus temporis, sed ratione contumaciae positivæ, in qua ita Judex, cessante legitimo impedimento, constitutus est, nè aliàs sequatur dictum inconveniens, quod Judex, reo & possessori benevolus, ita non expediendo, implicite victoriam illi tribueret, sive in criminalibus, quoties reus est in vinculis, nè ita indirectè innocens absque delicto pœnam perpetuæ seu longæ carcerationis pati cogatur, ut ex originali traditione *Johannis Andreae in cap. dicto sub nu. 3. de appell. quam sequuntur Abb. Dec. Felin. & ceteri Canonista Nevezan. consil. 97. Scacc. dicta quest. 17. numer. 46. & nu. 58.* ubi benè distinguendo advertit, quod opinio denegans appellationem, procedit quando nulla adest requisitio, sed appellantis fundamentum consistit in lapsu temporis & in sola negligentia, secus autem dicta trina requisitione concurrente, quod etiam advertit *Marchesani. ubi supra numer. 129. & seqq.* ac benè habetur per *Rotam decis. 514. par. 1. divers. numer. 4. & 5.* ubi advertitur, quod præfixio termini, juxta dictum Signaturæ stylum, dicitur unus ex modis convincendi judicem de negligentia, illum que privandi cognitione causae, sed non est modus unicus & privativus, ut Signatura credit, quia est cumulativus cum dicto altero remedio trinæ requisitionis, cum protestatione & appellatione à denegata justitia, quoniam isti sunt termini diversi diversa remedia continentes, ut ex *Tolos. & aliis benè Cancr. par. 3. cap. 12. numer. 252. & seqq.*

Eoque minus dicebam in hac facti specie dictum Conciliare decretum intrare, cum illud propriè & principaliter percutiat causas criminales, nè scilicet subditi inquisiti, sub hoc prætextu efficiantur à proprio superiore & Ordinario incorrigibiles, cum facilitate hujusmodi appellationis seu recursus, sive etiam ad coercendas reorum & possidentium consuetas calumnias & subterfugia, cum quibus aliqui iniqui & perditum causidici, conscientiam & honestatem post terga ponentes, curant actores defatigare, eosque cogere ad deserendam causam prosecutionem, nè scilicet extra patriam, & in longinquis partibus in prima instantia causas agere cogentur, ut habetur apud *Gravian. discept. 837. num. 15. cum seqq.* Quæ ratio in præfenti non cadebat, cum non ageretur de prima instantia, sed de secunda, ita ut à sententia Auditoris generalis judicis primæ instantiæ, ad istud Tribunal Auditoris Cameræ tanquam ad Curiam Papæ omnifido medio appellari potuerit; Quinimò ratio quæ movit Concilium, in præfenti potius retorquebatur cum non esset reus, qui ad defatigandum actorem, ac obdilationem & subterfugia appellaret, sed esset actor, qui à reorum potentia ita oppressus, curabat eorum subter-

subterfugia superare, undè propterea nisi resolutio subfentabilis esset ex supra infinnato motivo prudentiali, quod scilicet forte ista defatigatio proveniret à prudentibus fratibus, ita ad istius minus prudentis dissipationes & errores coercendos, (quod tamen mihi ignotum erat,) reflectendo ad veritatem, non agnoscebam probabile fundamentum, cui talis resolutio innixa esset.

MELEVITANA
ELECTIONIS FORI
PRO
THERESIA ET ALIIS
DE MANGONE,
CUM

ANGELICA ETIAM DE
MANGIONIS

Casus disputatus in Signatura Iustitiæ, & resolutus, ut infra.

An in Insula Melevitana in causis merè prophanis inter illos incolas laicos adiri possit Curia Romana per viam appellationis, & recursus, vel per viam electionis fori juxta terminos text. in l. unie. C. quando Imperator inter pupillos, &c.

Et de materia text. in l. diffamari, & l. si contendat, quis scilicet dicatur actor, vel reus, & quando clericus cum hoc remedio trahatur ad forum sæcularem, vel potius ipsè ratione connexionis trahat totam causam ad suum forum Ecclesiasticum etiam respectu laicorum correorum.

Et an dictum privilegium l. unica concessum viduis competat virginibus, & de ejusdem privilegii conquisitione inter æque privilegiatos infimul contendentes.

SUMMARYM.

- 1 Acti series.
- 2 Distinguantur questiones cum resolutione causa.
- 3 De concessione Insula Melevitana Religioni Hierosolymitana alias spectan. ad Regnum Sicilia, & num. 3.
- 4 An sit effecta Ecclesiastica, ita ut à M. Magistro ejusque officialibus appelletur ad Papam.
- 5 M. M. Melevitanus non impedit electionem fori.
- 6 De privilegio Religionis Hierosolymitana circa appellationem.
- 7 Quando dicta privilegia intrent.
- 8 Quomodo sit concessio Insula, de qua numer. 2.

- 9 Quando causa prophana Insula Melevitana veniant ad Curiam.
- 10 Privilegium electionis fori ex l. unica an competat virginibus sicut vidua.
- 11 An inter viduam & virginem, seu æque privilegiatos detur electio fori.
- 12 An ob connexionem causæ clericus trahat totam causam ad forum suum.
- 13 Intentans remedium l. diffamari, an dicatur actor vel reus.
- 14 De Statuto de continuanda possessione militante in Regno Sicilia ultra, & consequenter in Insula Melevitana.

DISC. LXIX.

Contrafacto matrimonio inter Valerium & Isabellam, cum pacto, ut bona per utrumque constante matrimonio acquirenda esse deberent filiorum ex eodem matrimonio procreandorum, de quo pacto habetur in hac eadem causa sub tit. de successione, Cum procreati essent duo filii, Vincentius scilicet, & Angelica, quorum primus utrique parenti prædecessit, quatuor filiis superstitibus, Salvatore scilicet, Vincentio, Theresia, & Theodora, sequuta deinde morte prius Isabellæ, deinde Valerii, qui de majori honorum parte disposuit ad favorem Angelicæ filia, Ortæ sunt proinde plures controversiæ inter Joannem & Angelicam præfatos ejus ex Vincentio fratre prædefuncto nepotes, quos ipsa coram ejus iudice ordinario sæculari evocavit in judicio manutentionis in possessione bonorum, & jurium, quæ erant in controversia, instando pro sententia absolutoria à jactatis, & comminatis molestiis ex remedio l. diffamari, & l. si contendat, &c. citando ad causam Theresiam puellam adultam, ac Salvatorem clericum, & fratrem majorem, non nomine proprio, sed tanquam tutorem Vincentii, & Theodoræ pupillorum etiam laicorum, atque sententiam favorabilem juxta petita obtinuit; Cumque pendente causa coram iudice appellationis, Salvator clericus, asserens se æque principaliter interessatum, ac bonorum controversorum possessorem, in vim statuti de continuanda possessione vigentis in Regno Sicilia ultra pharum, cum cujus legibus in hac Insula vivitur, declinasset dictum forum sæcularem, petendo totam causam reassumit per Ordinarium id recusantem, Idcirco per dictum Salvatorem ab hujusmodi denegatione interposita fuit appellatio ad Papam ejusque Curiam, nec non cumulando remedia, cum quibus forum laicalis dictæ Insulæ in totum evitari posset, præfati Vincentius, Theodora, & Theresia, tanquam pupilli, & virgines respectivè, ex privilegio sibi competente per l. unicam C. quando Imperator inter pupillos, &c. elegerunt forum Auditoris Cameræ, obtentivèque consuetis inhibitionibus in forma, per dictam Angelicam adita fuit Signatura Justitiæ pro illarum moderazione, ac remissione causæ ad partes; Antequam verò hæc disputatio assumeretur, per dictos Salvatorem, Theresiam, & consortes, pro veritate de super requisitus sui super utroque modo sublinendi causam in Curia, vel scilicet per dictum privilegiativum remedium electionis fori, virginibus, & pupillis competens, vel per dictum alterum remedium appellationis interpositæ per Salvatorem clericum declinantem forum sæcularem, ràm quoad se, quàm quoad correos laicos, connexum interesse cum eo habentes, Atque super utro-

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200